

Pressmeddelande från FRA

Wien den 7 juni 2012

Trots lagstiftning har de funktionshindrades rättigheter inte förverkligats i praktiken

Diskriminering av människor med intellektuella funktionshinder och människor med psykiska hälsoproblem förekommer fortfarande trots att EU och 20 medlemsstater har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD). I två nya rapporter från FRA redovisas erfarenheter av utestängning och diskriminering av människor med intellektuella funktionshinder eller psykiska hälsoproblem. I rapporterna understryks behovet av att övergå från institutionella till samhällsbaserade bostadsarrangemang och att omformulera lagar och policyer så att de blir mer inkluderande. Båda rapporterna presenteras under en internationell konferens om "Självständighet och inkluderande" i Köpenhamn den 7–8 juni 2012.

"Mycket arbete återstår fortfarande för att förverkliga rättigheterna för Europas 80 miljoner människor med funktionshinder. FN:s konvention innehåller en ambitiös plan för att förbättra situationen för människor med funktionshinder. Utmaningen nu är att tillämpa den," säger FRA:s direktör Morten Kjaerum. –"FRA:s forskning visar att de grundläggande rättigheterna för människor med funktionshinder släpar efter de rättsliga garantierna, framför allt nu när åtstramningsåtgärderna börjar märkas. Det här arbetet ger en grund för diskussioner om praktiska åtgärder som kommer att göra skillnad i deras dagliga liv."

1) Rapport: "Val och kontroll: rätten till ett självständigt liv"

Undersökningen inriktades på erfarenheterna av självständigt boende för människor med intellektuella funktionshinder och människor med psykiska hälsoproblem i nio av EU:s medlemsstater och man fann att de ofta ställs inför **svårigheter i vardagslivet**. Några av de främsta problemen var:

- lagar och policyer som inte gör det möjligt för människor med funktionshinder att leva självständigt,
- negativa attityder och fördomar som inte erkänner det bidrag som människor med funktionshinder ger samhället,
- brist på sysselsättningsmöjligheter, vilket resulterar i beroende av statliga bidrag och förmåner.

Av rapporten framgår att för att ett självständigt boende ska fungera måste **avinstitutionaliseringen** knytas till **socialpolitisk reformer** inom områdena utbildning, hälso- och sjukvård, och sysselsättning samt till möjligheterna för

personligt stöd. Människor med funktionshinder måste delta aktivt i utformningen av dessa politiska strategier.

"Personerna som arbetar vid ministerier och myndigheter borde tala mer med människor som mig när de tar fram lagstiftning och politiska program. De borde fråga oss vad vi vill och behöver och inte göra våra liv svårare." (Man, 32, Bulgarien, intervjuad i samband med undersökningen)

2) Rapport: Tvångsinläggning och tvångsbehandling av personer med psykiska hälsoproblem

I den andra rapporten från FRA understryks att **lagarna som reglerar tvångsinläggning eller tvångsbehandling** måste beakta de grundläggande rättigheterna enligt FN:s konvention. Även om samtliga EU:s medlemsstater har minimiskydd på plats, pekar FRA:s fältarbete på överväldigande **negativa erfarenheter** av tvångsinläggning eller tvångsbehandling på grund av:

- bristen på information och diskussioner om processen och deras situation när de hade kunnat tillfrågas, vilket leder till en brist på kontroll över vad som händer med dem,
- en känsla av rädsla och förnedring under behandlingen.

Frivillig vård och behandlingar bedömdes som mer positiva.

Båda FRA-rapporterna ger en grund för EU:s och medlemsstaternas diskussioner om hur man kan skydda och uppfylla rättigheterna för människor med funktionshinder och kan användas för att hjälpa myndigheterna uppfylla sina skyldigheter enligt FN:s konvention.

De fullständiga rapporterna hittar du här:

- [Tvångsinläggning och tvångsbehandling av personer med psykiska hälsoproblem](#)
- [Val och kontroll: rätten till självständigt boende – Erfarenheter av personer med intellektuella funktionshinder och personer med psykiska hälsoproblem i nio av EU:s medlemsstater](#)

Meddelande till redaktörerna:

- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (konventionen) som trädde ikraft i maj 2008 har hittills ratificerats av [21 medlemsstater och även EU](#). Detta är det första bindande internationella människorättsinstrumentet som EU tillträtt. Enligt konventionen förbinder sig staterna bland annat att se till att självständigt boende blir verklighet för alla människor med funktionshinder och stödja dem så att de kan delta i samhället på samma villkor som alla andra.
- Psykiska hälsoproblem kan påverka en människas tankar, kropp, känslor och beteende. De omfattar depression, bipolär sjukdom (manodepressiv

sjukdom), adhd (uppmärksamhetsstörning med överaktivitet), ångest, ätstörningar, schizofreni och beteenderubbningar.

- Intellectuella funktionshinder är ett permanent tillstånd som kännetecknas av betydligt lägre intellektuell förmåga än genomsnittet, vilket resulterar i begränsade intellektuella funktioner och anpassningssvårigheter. De förekommer i regel från födseln eller utvecklas före 18 års ålder och det kan gälla till exempel Aspergers syndrom, autism och Downs syndrom.
- De nio länder som ingår i rapporten om val och kontroll är Bulgarien, Frankrike, Grekland, Lettland, Rumänien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Ungern.
- I rapporten om tvångsinläggning och tvångsbehandling görs en jämförande analys av lagstiftningen i EU:s 27 medlemsstater. Dessutom redovisas personliga erfarenheter från de nio länder som ingår i rapporten om val och kontroll.
- Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) ska bistå beslutsfattare i EU och på nationell nivå med evidensbaserade råd. På så sätt bidrar man till att skapa faktaunderlag, ramar och sammanhang för diskussioner och politiska beslut om grundläggande rättigheter.

Mer information ges av byråns mediegrupp:

E-post: media@fra.europa.eu

Tfn.: +43 1 580 30 642